

Kartlegging av naturverdier ved Skjøttelvik i Hurum

Stefan Olberg

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag fra Areal Viken AS kartlagt naturverdier øst for Skjøttelvik i Hurum kommune i forbindelse med planlagt bygging av fritidsboliger i området. En smal stripe med kalklindeskog, som delvis ligger innenfor undersøkelsesområdet i nordøst og delvis innenfor det tilgrensende naturreservatet Haraldsfjellet, er kartlagt og avgrenset som en svært viktig naturtype (A-verdi). I tillegg er en del av skogen øst for bekken i sørøst kartlagt som rik edelløvskog og vurdert som viktig (B-verdi). Det anbefales at bekken og skogarealet øst for bekken overlates til fri utvikling. Særlig viktig er det at den avgrensede kalklindeskogen ikke blir utsatt for inngrep.

Nøkkelord

Hurum
Skjøttelvik
Naturverdier
Naturtyper
Kalklindeskog
Biologisk mangfold
Rødlistearter
Fremmedarter

Omslag

Gammel lindeklon på blokkemark i kant av undersøkelsesområdet. Foto: Stefan Olberg.

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-523-5

BioFokus-notat 2016-35

Tittel

Kartlegging av naturverdier øst for Skjøttelvik i Hurum

Forfatter

Stefan Olberg

Dato

23. august 2016

Antall sider

11 sider

Refereres som

Olberg, S. 2016. Kartlegging av naturverdier øst for Skjøttelvik i Hurum. BioFokus-notat 2016-35. Stiftelsen BioFokus. Oslo.

Publiseringstype

Digitalt dokument (pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgiver

Areal Viken AS

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig. Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra: <http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

Telefon 22 95 85 98

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

BioFokus har på oppdrag fra Areal Viken AS befart og kartlagt naturverdier innenfor gnr/bnr 29/15 beliggende mellom Skjøttelvikbukta, Eplevika og Breileina ved Skjøttelvik i Hurum kommune (fig. 1). Undersøkelsen er bestilt i forbindelse med planlagt bygging av fritidsboliger i området. Undersøkelsesområdet er på ca. 65 daa og består av skog i nordre og østre del, med en stor, eldre hogstflate i sentrale deler. Undersøkelsesområdet grenser i øst til Haraldsfjellet naturreservat og i vest mot eksisterende fritidsboliger (fig. 1).

Metode

Undersøkelsen har omfattet kartlegging av:

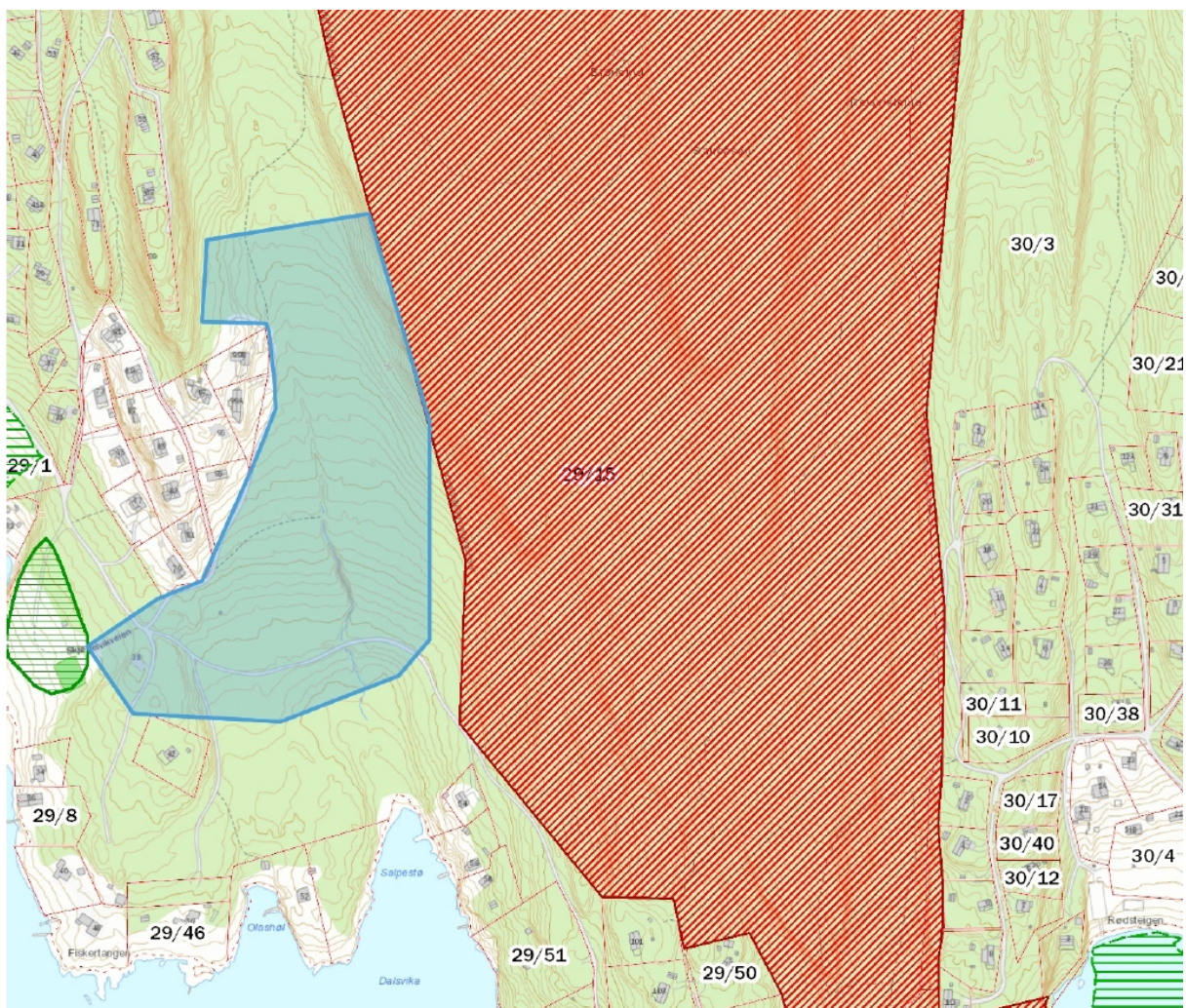
- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold (viktige naturtyper) etter *DN-håndbok 13* (Direktoratet for Naturforvaltning 2007).
- Utvalgte naturtyper iht. *Naturmangfoldloven* og *Forskrift om utvalgte naturtyper* (Lovdata 2016).
- Levesteder og forekomster av rødlistearter. Rødlistekategorier følger den siste utgaven av *Norsk rødliste* (Henriksen & Hilmo 2015).
- Forekomster av svartlistearter iht. *Fremmede arter i Norge – med norsk svartliste 2012* (Gederaas m.fl. 2012).

Tilgjengelige naturdatabaser, deriblant Naturbase og Artskart, er gjennomgått for å samle eksisterende kunnskap om området.

Denne rapporten gir på ingen måte en fullstendig oversikt over hva som finnes av arter innenfor det undersøkte området. Derimot skal den gi et godt innblikk i hvilke naturkvaliteter området innehar.

Konsekvensvurderinger inngår ikke som en del av oppdraget, men en vurdering av konsekvensene for det biologiske mangfoldet utført av Rambøl i 2014 (Anonym 2014) konkluderte med at området hadde *middels verdi* og at planlagte tiltak ville ha et *stort negativt omfang*.

Befaringen ble foretatt 6. juli 2016. Hele området ble befart, men kantarealene i øst ble vektlagt mest, ettersom potensialet for å finne noe av interesse ble vurdert som størst her. Tidspunktet for registrering av biologisk mangfold var godt, både for dyr og for karplanter, men det var ikke riktig tidspunkt for å kartlegge/påvise jordboene sopp. Været var fint og ikke til hinder for befaringen, og området vurderes å være godt nok kartlagt for en vurdering av områdets naturtyper og arealets potensial for rødlistearter.

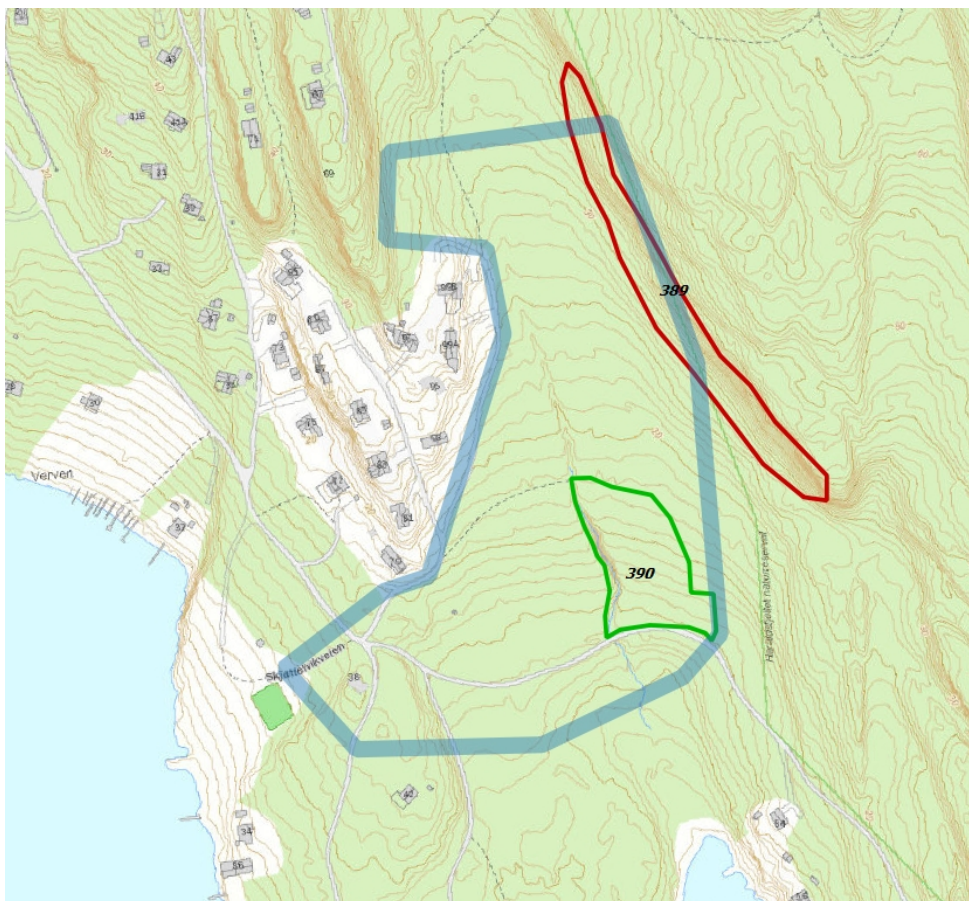
Figur 1: Kart som viser undersøkelsesområdet (blå avgrensning), naturreservatet (rød skravur) og registrerte naturtyper (grønn skravur). Kartet er tilsendt fra oppdragsgiver.

Generell områdebeskrivelse

Undersøkelsesområdet er hovedsakelig svakt hellende mot sør eller flatt, mens det i øst er en vestvendt skrent som stedvis består av blokkemark. Berggrunnen innenfor området er kalkrik med dominans av kalkstein og skifer, samt med litt kalkspatholdig sandstein i sørøst (Norsk Geologisk Undersøkelse 2016). Løsmassedekket består av marine strandavsetninger med noe bart fjell og tynt massedekke mot grensen av området i øst og i sørvest.

Mesteparten av undersøkelsesområdet er skogdekt areal, men området inkluderer også en grusvei og noen andre små, menneskepåvirkede arealer (fig. 2). I søndre halvdel, vest for bekken som renner gjennom undersøkelsesområdet, er det tett kratt og ung skog som har kommet opp etter en flatehogst. I følge grunneier stod det her tidligere fuktig granskog (antagelig sumpskog) som ble hogd for ca. 10 år siden. Også mesteparten av det resterende skogdekte arealet er tydelig og til dels sterkt påvirket av skogbruk, og særlig gjelder dette den nordlige halvdel og kantarealene i søndre og vestre del av området. En god del av den nordre halvdel av undersøkelsesområdet er dominert av

granplantering, med gamle gjenværende stubber som vitner om tidligere hogster. Gran er stedvis dominerende treslag også i partier i søndre halvdel. Helt i kant av undersøkelsesområdet, mot Haraldsfjellet naturreservatet i øst, samt i området mellom bekken og kanten av undersøkelsesområdet i sørøst, er det dominans av løvskog. I løvskogen vokser det flere edelløvtrær som ask, alm, spisslønn, svartor og eik. Lind er dominerende i løvskogen i øst (kalklindeskog), mens hassel er vanligste treslag i sørøst (hasselskog). Middels gammel til ung skog er dominerende innenfor undersøkelsesområdet, men noen gamle hasselrunner og enkelte gamle svartor finnes i sørøst, samt at flere av lindeklonene (soklene) som står i skrenten i øst er svært gamle, og noen av dem har hulheter og dødvedforekomster (fig. 4). Av dødved er tynne og lite nedbrutte læger/grener dominerende, men enkelte grovere stokker og tørrtrær finnes her og der. Vegetasjonen i området er generelt rik, med blant annet forekomster av moskusurt, firblad, vårerteknapp, trollbær og fingerstarr. I et lite fuktparti langs bekken i sørøst ble det registrert slakkstarr og noen andre sumparter, mens det langs bekken er et smalt belte med skavgras.

Figur 2: Kart og flybilde som viser undersøkelsesområdet (blå avgrensning) og de to naturtypelokalitetene (gul og rød avgrensning).

Naturverdier

I den lille skrenten som befinner seg dels innenfor og dels utenfor undersøkelsesområdet i nordøst, er det avgrenset en svært viktig (A-verdi) forekomst av naturtypen kalklindeskog (Breileina V) (fig. 2). I tillegg er det avgrenset en viktig (B-verdi) forekomst av rik edelløvskog i sørøst (Salpestø N) (fig. 2). En fullstendig beskrivelse av de to naturtypelokalitetene er gjengitt bakerst i rapporten (vedlegg 1). Resten av undersøkelsesområdet innehar ingen utvalgte naturtyper etter DN-håndbok 13, men kantarealer langs grusvei helt sørvest i undersøkelsesområdet - som delvis grenser opp mot den svært viktige naturtypelokaliteten Verven (BN00028618) - innehar stedvis en rik, varmekjær og interessant flora med et antatt rikt mangfold av insekter. Men disse arealene er svært små og fragmentariske, og ikke egnet for avgrensning.

Av rødlistearter ble kun et par barlind (VU), noe ask (VU) og alm (VU) påvist i undersøkelsesområdet. Deler av undersøkelsesområdet har derimot et godt potensial for forekomst av rødlistede arter av insekter, sopp og enkelte andre organismegrupper. Særlig gjelder dette innenfor de to avgrensede naturtypene. En del rødlistearter tilhørende flere artsgrupper er ifølge Artskart (Artsdatabanken 2016) registrert i umiddelbar nærhet til undersøkelsesområdet, og enkelte funn kan også være gjort innenfor.

Figur 3: Ung løvdominert skog i naturtypelokaliteten Salpestø N. Foto: Stefan Olberg.

Figur 4: Gammel lindeklon i kalklindeskogen Breileina V. Foto: Stefan Olberg.

Figur 5: Lindedominert skog med bergvegg i Breileina V. Foto: Stefan Olberg.

Figur 6: Relativt ung hasseldominert løvskog i Salpestø N. Foto: Stefan Olberg.

Figur 7: Gran dominerer langs bekken helt nord i undersøkelsesområdet. Foto: Stefan Olberg.

Fremmedarter

Arter som står oppført på svartelisten (Gjederaas m.fl. 2012) regnes som fremmedarter. En del av disse artene bør det tas hensyn til, enten i form av bekjempelse og/eller for å unngå aktiv spredning ved for eksempel flytting av masser.

Litt hageavfall, stein og grus er dumpet i kant av grusveien i sørvest (fig. 8). Det er også en del tilplantinger av svartelistearter i hagene rundt undersøkelsesområdet. Innenfor undersøkelsesområdet ble det observert et par forekomster av japanspirea (PH), valurt (HI), høstberberis (SE), en mispel-art, noe hvitsteinkløver (SE) samt mange rødhyllbusker (HI) i nærheten av grusveien og delvis på hogstflaten (fig. 8 og 9). Noen brunskogsnegler (SE) ble også observert. Med unntak av brunskogsnegl ble ingen av artene observert innenfor naturtypelokalitetene, og de vil neppe kunne utgjøre noen stor trussel mot mangfoldet innenfor de to skoglokalitetene i fremtiden. Derimot kan svartelisteartene være en trussel for det sårbare mangfoldet på de nærliggende tørrengene og på naturlig åpne kalkmarker som finnes tett ved undersøkelsesområdet. Det er mulig å bekjempe de svartelistede planteartene, ettersom de med unntak av rødhyll og brunskogsnegl foreløpig har en svært begrenset utbredelse. Det bør ved flytting av masser innenfor området, samt inn og ut av området, påse at massene ikke er infisert med fremmedarter.

Figur 8: Ved grusveien i sørvest, mot den gamle hogstflaten, er det dumpet noe masser og hageavfall. Foto: Stefan Olberg.

Figur 9: Svartelisteartene valurt og høstberberis. Foto: Stefan Olberg.

Konklusjon

Den skogkledde delen av undersøkelsesområdet er i stor grad sterkt påvirket av menneskelige inngrep og har i dag liten verdi for det biologiske mangfoldet. Delvis innenfor og delvis utenfor undersøkelsesområdet i øst (mot naturreservatet) er det kartlagt og avgrenset en svært viktig (A-verdi) naturtypelokalitet med kalklindeskog. Sørøst i undersøkelsesområdet er det rik edelløvsskog som er kartlagt og vurdert som en viktig (B-verdi) naturtypelokalitet. Det frarådes å foreta inngrep innenfor eller nært opptil de to avgrensede naturtypelokalitetene.

Enkelte fremmedarter ble påvist i området, og det er ønskelig å gjennomføre tiltak for å hindre at disse artene spres videre i området eller til andre områder. Tørrengen/kalkengen som grenser opp til undersøkelsesområdet i sørvest, er antagelig spesielt utsatt for invasjon av enkelte av de påviste fremmedartene.

Referanser

- Anonym 2014. Konsekvensutredning av innspill til kommuneplan for Hurum 2014 – 2025. HRK 5: Utbygging av fritidsbebyggelse vest for Haraldsfjellet. Rapport Rambøll 03.03.2014.
- Artsdatabanken 2016. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Direktoratet for Naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper – Verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.
- Henriksen, S. og Hilmo, O. 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.
- Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.
- Miljødirektoratet 2016. Naturbase. <http://geocortex.dirnat.no/silverlightviewer/?Viewer=Naturbase>
- Norsk Geologisk Undersøkelse 2016. Digitalt berggrunnskart. <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdsetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>

Gaustadalléen 21
0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
www.biofokus.no

ISSN 1893-2851
ISBN 978-82-8209-523-5

BioFokus-notat 2016-35